

Bohoslužby Mělník 13. 5. 2018

Neděle Exaudi – Vyslyš mne, Hospodine Ž 27,7

Miroslav Erdinger

Introit: Ž 27, 1 + 7 – 8

¹Žalm Davidův.

Hospodin je mé světlo a má spása,
koho bych se měl bát?

Hospodin je síla mého života,
z koho bych měl mít strach?

⁷Slyš mě, Hospodine, hlasitě volám,
smiluj se nade mnou, vyslyš mě.

⁸O tobě přemítá mé srdce,
že říkáš: „Hledejte mou tvář!“

Tvou tvář tedy hledám, Hospodine,

Čtení: Jan 15, 25 – 16, 15

Réva a ratolesti

¹„Já jsem ušlechtilá réva a můj Otec je vinař. ²Každou ratolest, která ve mně nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla více ovoce. ³Vy jste již čisti díky slovu, které jsem k vám mluvil. ⁴Zůstaňte ve mně a já ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, pokud nezůstane ve kmeni, tak ani vy, pokud nezůstanete ve mně.

⁵Já jsem vinná réva a vy ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce; beze mě nedokážete nic. ⁶Jestliže někdo nezůstane ve mně, bude odhozen pryč jako ratolest a uschne. Pak budou posbírány, hozeny na oheň a shoří. ⁷Jestliže zůstanete ve mně a má slova zůstanou ve vás, prostě, o cokoli chcete, a stane se vám to. ⁸Když ponese hojně ovoce, bude tím oslaven můj Otec a budete moji učedníci.

⁹Jako Otec miloval mě, tak jsem i já miloval vás. Zůstaňte v mé lásce.

¹⁰Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, tak jako jsem já zachoval přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce. ¹¹Toto jsem vám pověděl, aby má radost byla ve vás a vaše radost aby byla dokonalá. ¹²Toto je mé přikázání: Milujte jedni druhé, jako jsem já miloval vás. ¹³Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí život za své přátele.

¹⁴Vy jste moji přátelé, děláte-li, co vám přikazuji. ¹⁵Nebudu vás už nazývat služebníky, neboť služebník neví, co dělá jeho pán. Vás jsem ale nazval přáteli,

neboť jsem vám předal všechno, co jsem slyšel od svého Otce. ¹⁶Já jsem si vybral vás, ne vy mě. Ustanovil jsem vás, abyste šli a nesli ovoce a vaše ovoce aby zůstalo; aby vám Otec dal, o cokoli ho poprosíte v mém jménu. ¹⁷Toto vám přikazuji: Milujte jedni druhé.“

Svět vás bude nenávidět

¹⁸„Když vás bude svět nenávidět, vězte, že mě nenáviděl dříve než vás.

¹⁹Kdybyste patřili světu, svět by miloval, co je jeho. Vy však světu nepatříte, neboť jsem vás ze světa vyvolil, a proto vás svět nenávidí. ²⁰Pamatujte na má slova: Služebník není větší než jeho pán. Jestliže pronásledovali mě, budou pronásledovat i vás; jestliže zachovali mé slovo, zachovají i vaše. ²¹To všechno vám ale udělají kvůli mému jménu, neboť neznají Toho, který mě poslal.

²²Kdybych nepřišel a nemluvil k nim, neměli by hřích, teď ale pro svůj hřích nemají výmluvu. ²³Kdo nenávidí mě, nenávidí i mého Otce. ²⁴Kdybych mezi nimi nedělal skutky, které neudělal nikdo jiný, neměli by hřích. Teď ale viděli, a nenáviděli – jak mě, tak mého Otce. ²⁵Ale to vše se děje, aby se naplnilo, co je psáno v jejich Zákoně: „Nenáviděli mě bez příčiny.“

²⁶Až přijde ten Utěšitel, kterého vám pošlu od Otce, totiž Duch pravdy, který vychází z Otce, ten o mně bude vydávat svědectví. ²⁷A vy také vydávejte svědectví, protože jste od počátku se mnou.

Text: Kaz 3, 1-12

Vše má svůj čas

¹Vše má svou chvíli, každá věc pod nebem má svůj čas:

²Je čas rodit se a čas umírat,

čas sázet a čas sadbu vytrhat,

³čas zabíjet a čas uzdravovat,

čas bořit a čas budovat,

⁴čas plakat a čas se smát,

čas rmoutit se a čas tancovat,

⁵čas házet kamení a čas kamení sbírat,

čas objímat a čas objímání zanechat,

⁶čas hledat a čas pozbývat,

čas chovat a čas odmítat,

⁷čas trhat a čas sešívát,

čas mlčet a čas povídat,

⁸čas milovat a čas nenávidět,

čas boje a čas pokoje.

⁹Co tedy má ten, kdo se snaží, ze všeho svého pachtění? ¹⁰Vypozoroval jsem úkol, který dal Bůh lidem, aby se jím zabývali. ¹¹On sám vše dělá včas a krásně a lidem vložil věčnost do srdce, člověk však nevystihne Boží dílo od počátku až do konce.

¹²Usoudil jsem, že člověk nemá jiné štěstí než radovat se a užívat života.

Milé sestry, milí bratři,

snad nic nás tolik neurčuje jako čas. Naše rozhodování, plány, také naše zdraví, jsme-li pod časovým tlakem. Čas je nevratný, plyne jako řeka, valí se nezadržitelně, nelze ho zastavit, zpomalit. Stále stejnou rychlostí si to klepe v pravidelném rytmu. Je nezávislý na člověku a jeho vůli, je naprosto nezávislý na čemkoliv a komkoliv. Čas měřitelný, nazývaný chronos. V takovém čase je každý akt lidského jednání, každý lidský čin, každé slovo, gesto neodvolatelné, nezrušitelné. Nelze ho vrátit, vzít zpět. Toto je tvrdý fakt, který určuje lidské jednání. Co jednou člověk udělá, to nelze vrátit, nelze změnit, to se stává minulostí a tu nelze změnit. Něco však změnit lze, totiž postoj k minulosti, k minulým činům. K tomu, co se událo, co jsme udělali, k minulému jednání. Nemůžeme však změnit minulost samu. Ale to je jiné téma. Čas může za to, že stárneme. Čas hojí rány a to nejen obrazně. Čas je pohled až na sám horizont, přímka, vedoucí do nepředstavitelné dálky. Člověk žije a pohybuje se v čase, pohybuje se na té přímce.

A přesto, kdyby tomu bylo pouze tak, kdyby měl čas takovou neomezenou moc nad člověkem, nad veškerým životem, byl by život blouděním poutníků, bezcílným putováním od studny ke studně, od žlabu ke žlabu, od zrození ke smrti. Myšlení Starého zákona ukazuje, že všechno má na oné časové přímce, v čase, svou určenost. Události mají v čase své přesně vymezené místo, nic se neděle chaoticky ani nahodile. Jak upozorňují naši vykladači Starého zákona: "Čas v biblickém pojetí není řeka, která se valí z neznáma do neznáma, ani voda, která se vrací v nekonečném koloběhu. Biblické zjevení učí vidět ve všem dění přesný plán..."

Toto pojetí vylučuje stejně náhodu jako slepou osudovost." A tak když Starý zákon mluví o čase, ví, že každá událost je podřízena Boží vůli. Bůh vede všechno dění ke stanovenému cíli. Opět připomeňme naše starozákonní vykladače: „Oproti pohanské víře v libovůli bohů a na rozdíl od muslimské odevzdanosti v osud hlásá Kazatel víru v Boží absolutní svrchovanost nad dobrým i zlým v běhu světa. Tma i světlo jsou pod Božím povellem, své kladné poslání mají i záporny života, takže i smrt je ve službě života, ano ve službě vítězství nad samým peklem.“

Jestliže jsme, milé sestry a milí bratři, řekli, že čas, chronos, je horizont, pak Boží jednání v něm je vertikála, která onu horizontálu protíná od shora dolů. Bůh zasahuje v dějinách času, vstupuje do běžícího času a naplňuje ho. Bůh vstupuje do běhu dějin, aby se v nich setkával s člověkem. Ne aby vedl člověka jako loutku, ale aby s ním byl, aby naplňoval jeho čas. Všechno z Boží strany směřuje ke konečnému naplnění milostí, která přinese záchranu. To je onen rozhodující Boží čas, čas příhodný, kairos. Čas, o němž apoštol Pavel napíše do Korintu: „V čas příhodný jsem tě vyslyšel, v den spásy jsem ti přispěl na pomoc. Hle, nyní je čas příhodný, nyní je den spásy.“ Apoštol píše o tom rozhodujícím Božím promluvení do dějin, promluvení v Ježíši Kristu. Jím je protnuta ona nekonečná rovina, zde rozumíme symbolu kříže, kde onen běžící čas je vodorovná přímka, zatímco Boží promluvení v Kristu, jdoucí ze shora dolů, ji protíná. Takové to bylo promluvení v čas příhodný, promluvení obětí Krista Pána, který přinesl člověku záchranu v čase – v tomto čase – pro věčnost.

Jak vypadá tento čas, do kterého vstupuje Bůh, ve kterém se Bůh setkává s člověkem? „Všechno má určenou chvíli a veškeré dění pod nebem svůj čas,“ uvádí Kazatel svoji úvahu o čase a my s údivem zjišťujeme, jak Kazatel počítá i s těžkými, bolestnými skutečnostmi. Ten výčet ovšem ukazuje k něčemu důležitému: Člověk se nemůže zabydlet ve své současné situaci. Všechno je konečné a všechno se mění. Kdo se narodí, musí jednou zemřít. Co je zasázeno, bude jednou vytrháno. Na místech, kde se zabijí, budou jednou chodit lékaři a léčit rány. Co je vybudováno, bude jednou zbořeno. Kdo pláče, bude se smát. Kdo truchlí, bude jednou radostí poskakovat. Kameny rozházené budou posbírány. Ten, kdo

se nyní objímá, může zůstat jednou bez objetí. Kdo hledá, bude ztrácet. Kdo nashromáždil a opatruje, bude odhazovat. Vzpomeňme si na to, co víme o balónu ve vzduchu. Klesá-li rychle k zemi, musí z něho posádka vyházovat všechnu zátěž, aby opět stoupal. Tak je tomu i v životě. Aby člověk mohl dál, musí se zbavovat zátěže, většinou věcí, kterým kdysi přikládal důležitost, a nyní se ukazují být neužitečné. A jak těžké je právě toto rozhodování. Ten, kdo mlčí, jednou v daném čase promluví. Dokonce se kazatel neobává hovořit o lásce a nenávisti. Čas milování i čas nenávidění. A nakonec každý boj jednou přinese pokoj.

Vzít vážně tato Kazatelova slova přinese nejen novou starost, ale také novou radost a úlevu. Kdo se trápí a pláče, má vědět, že to není jeho konečná stanice. Přejde čas radování a smíchu a veselí. Kdo je svírán těžkým životním zápasem, kdo prochází vnitřními i vnějšími boji, dostává naději, že to jednou skončí. Přejde úleva a pokoj. Kdo trpí pod nenávistí, může vědět, že bude milován, bude prožívat čas lásky.

Ale potřebná je i ta druhá poloha. Kdo se zabydlí v lásce, kdo ji má za jistou a stále o ni nepečuje, neobnovuje ji a nebuduje, může o ni přijít. Kdo se nechá ukonejšit klidem, který začne zapáchat, kdo dopustí kolem sebe i v sobě stojaté vody, může se dočkat nečekaných bojů a zápasů. Kdo není na pozoru ve chvíli poskakování, může začít truchlit. Člověk se nemůže zabydlet ani ve svém smutku a trápení a bolesti, to by ho zdeformovalo a časem by ho to připravilo o schopnost vidět i věci krásné a radovat se z nich, ale také se člověk nemůže zabydlet ve svém pohodlí a pohodě. To by mu přineslo ohrožení a časem by mu to vzalo možnost vidět kolem sebe nepohodu a trápení. Kazatelův výčet jaksi pomyslně vede člověka k dynamice, k aktivitě. Nic není definitivní, nic není napořád. Ale také nic není bez usilování, námahy, snad lze říci, že nic není zadarmo. A přece:

„Poznal jsem, že vše, co činí Bůh, zůstává navěky. Nic k tomu nelze přidat ani z toho ubrat. A Bůh to učinil, aby lidé žili v bázni před ním. Co se děje, bylo odedávna, a co bude, i to bylo. A Bůh vyhledá, co zašlo.“ To, nač se člověk může spolehnout jako na něco trvalého a stabilního, něco, co nepodléhá zkáze jako všechno

lidské, to je Boží dílo. Člověk k němu nemůže nic přidat ani z něho nic ubrat. Člověk se k němu může jen přiznat a přijmout ho jako dílo, které Bůh tvoří pro člověka. Uprostřed lidské radosti i trápení, uprostřed bojů i pokoje, uprostřed lásky i nenávisti stojí Bůh. Ale nestojí tam jen tak se založenýma rukama. Je tam s rozpaženýma rukama. Je tam na kříži. A člověk může svůj život pod ten kříž složit. V čase, který mu Bůh dal.

A ještě něco, milé sestry a milí bratři. Všechno má svůj čas, slyšeli jsme. I v Ježíšově podobenství o hostině nastal čas hostiny. Hospodář určil příhodný čas a pozval hosty. Oni ale měli jiný čas. Svůj čas, který se neshodoval s časem hospodáře. Protože lpěli na svém čase a na jeho naplnění podle svých představ, přišli o rozhodující hostinu svého života. Jakkoliv jsou dávání za špatný příklad, bylo to jejich vlastní rozhodnutí naložit se svým časem podle svého. Můžeme říci, byli strůjci svého štěstí. Tak jako každý z nás. I my se rozhodujeme sami za sebe, ne za někoho jiného a ani za nás se nikdo nerozhodne. A to je těžké a někdy nejtěžší. Ti pozvaní se rozhodli za sebe. Měli jiný čas a v něm jiné plány. A čas běžel. Hospodář pozval jiné hosty. Pozval ty, kteří měli čas, kteří si nedělali přesné představy, kteří uměli svůj čas přiblížit času hostitele. Největší hostina jejich života mohla začít.

I na nás čeká největší a nejdůležitější hostina našeho života. Všechno, co se odehrává nyní, rození i umírání, sázení i trhání, zabíjení i léčení, boření i budování, pláč i smích, truchlení i poskakování, rozhazování kamenů i jejich sbírání, objímání i neobjímání, hledání i ztrácení, opatrování i odhazování, trhání i sešívání, mlčení i mluvení, milování i nenávidění, boj i pokoj – to všechno jsou patníky, lemující naši cestu k poslední velké hostině. Nevyhneme se jim. Bez nich, aniž bychom je prožívali, bychom se na onu slavnou hostinu, kde Bůh je hostitelem, nedostali. Náš čas patří Pánu a jen jemu. Pokud v tom čase naše srdce nehoří vírou, pokud ho nenosíme před Kristův kříž, pokud vědomě nemáme ten náš čas jako Boží čas pro nás, můžeme mít na té hostině zavřeno. A tak – dejme svůj čas Pánu. A pak s nadějí, že budeme účastníky oné hostiny, se můžeme vydat na další cestu. Den za dnem, rok za rokem. A pak se i nám na konci té cesty otevrou dveře, za nimiž právě Pán Ježíš Kristus i pro nás připravil hostinu. Amen.

Poslání: Ef 3, 14-21

Poznat jeho lásku

¹⁴Proto klekám na kolena před Otcem, ¹⁵jehož jméno nese veškerá rodina na nebi i na zemi. ¹⁶Kéž vás jeho Duch podle bohatství jeho slávy posilní ve vašem nitru. ¹⁷Kéž Kristus přebývá skrze víru ve vašich srdcích! Kéž jste zakořenění a ukotvení v lásce, ¹⁸abyste spolu se všemi svatými mohli postihnout, jaká je šířka, délka, výška i hloubka, ¹⁹a poznat Kristovu lásku přesahující chápání, abyste byli naplnění do veškeré plnosti Boží.

²⁰Ten, který v nás působí svou mocí, je schopen učinit nesrovnatelně mnohem více než cokoli, oč prosíme nebo si představujeme. ²¹Jemu buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši ve všech dobách na věky věků! Amen.